

УДК 378.14:372.011.32:378.147.88

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС
ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Івах С.М., Паласевич І.Л.

*Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка*

У статті характеризується практична складова підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку; висвітлюється її мета та завдання; наголошується на її важливості у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців.

Ключові слова: професійна компетентність, педагогічна практика, майбутні фахівці дошкільної освіти.

**ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕСИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПОД ЧАС ПРОХОЖДЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКИ**

Івах С.М., Паласевич І.Л.

В статье характеризуется практическая составляющая подготовки будущих воспитателей детей дошкольного возраста; освещается ее цель и задания; акцентируется на ее важности в формировании профессиональной компетентности будущих специалистов.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, педагогическая практика, будущие специалисты дошкольного образования.

**THE FORMATION OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE
OF THE FUTURE SPECIALISTS OF PRESCHOOL EDUCATION
DURING THE PEDAGOGICAL PRACTICE**

Ivah S. M., Palasevych I. L.

The article gives the characteristics of the practical component of the future preschool teachers training; elucidates its purpose and tasks; the accent is made on the importance of the practical component in the process of the formation of the professional competence of future specialists.

Keywords: professional competence, pedagogical practice, future specialists of preschool education.

Постановка проблеми. Докорінні зміни в соціально-економічному і духовному розвитку держави, інтеграція національної освіти у європейський освітній простір зумовлюють створення технологій професійної підготовки майбутніх фахівців, спрямованих на підвищення кваліфікації, фахової компетентності, конкурентоспроможності. Тобто сьогодні важливо, щоб у вищих навчальних закладах забезпечувалося не тільки спрямування навчально-виховного процесу на озброєння майбутніх фахівців спеціальними знаннями, уміннями і навичками, а й відбувався розвиток професійно значущих якостей особистості майбутнього фахівця, її інтелектуального потенціалу, можливостей, інтересів, нахилів, мотивів і ціннісних настанов. Таким чином, можемо говорити про підвищення ролі педагогічної практики як невід'ємної складової професійної підготовки майбутніх педагогів. Займаючи важливе місце у системі професійної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку, педагогічна практика є не тільки важливим етапом їхнього професійного становлення, а й передбачає формування їхньої суспільної активності, розвиває у них інтерес до вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу, формує педагогічні здібності та навички самостійної дослідницької діяльності. Адже під час педагогічної практики студентам доводиться розв'язувати різноманітні фахові завдання, що вимагають не простого відтворення теоретичних знань, а й конструювання нових алгоритмів діяльності і поведінки, формування та досягання принципово нових цілей, що забезпечить професій-

ну активність студента та дозволить сформувати професійні вміння та навички. Загалом це інтенсивна самоосвітня і самовиховна робота майбутніх педагогів, перевірка їхньої готовності до адаптації в умовах реальної дійсності.

Все це потребує переосмислення мети, змісту, функцій і завдань професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищих навчальних закладах України відповідно до вимог особистісно орієнтованої парадигми освіти, необхідності забезпечення високої конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Аналіз актуальних досліджень. Різні аспекти функціонування системи неперервної професійної освіти висвітлені в працях вітчизняних учених А. Алексюка, В. Галузинського, С. Гончаренка, М. Євтуха, І. Зязюна, Н. Ничкало, С. Сисоєвої.

Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх фахівців ґрунтовно досліджувалися в працях вітчизняних учених (Н. Гузій [4], А. Лігоцький, Л. Хомич, Я. Цехмістер). Особливе місце належить роботам українських учених, у яких аналізувалася професійна підготовка майбутніх фахівців у контексті особистісно орієнтованої освіти (І. Бех, С. Подмазін, В. Рибалка) [8]. Проблема формування професійно-педагогічної культури майбутнього вихователя дітей дошкільного віку досліджена у публікаціях Л. Артемової [1], Г. Беленької [3], І. Білої, К. Реморенко, Л. Загородньої та ін.

Актуальність проблеми, відсутність її цілісного дослідження у сучасній науці та потреби практики зумовили вибір теми статті, **метою** якої є висвітлення професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна практика як органічна частина навчально-виховного процесу, що забезпечує поєднання теоретичної підготовки студентів з їх практичною діяльністю, є одним із засобів успішної підготовки студентів до професійно-педагогічної діяльності. Вона дає можливість повніше осмислити закономірності і принципи навчання і виховання, опанувати професійні уміння і навички, досвід практичної роботи.

Основною її метою є оволодіння студентами сучасними методами, формами професійної діяльності; формування у них професійних

умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення педагогічних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу; виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення [6, 139].

Важливими завданнями педагогічної практики є ознайомлення студентів із системою навчально-виховної роботи у дошкільних навчальних закладах; встановлення та поглиблення зв'язку теоретичних знань студентів з реальним педагогічним процесом, формування вмінь використовувати знання в процесі розв'язання конкретних навчально-виховних, оздоровчо-профілактичних, соціально-правових завдань; вироблення професійних умінь, необхідних вихователю дітей дошкільного віку; формування у студентів психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності, розвиток необхідних професійних та особистісних якостей, прагнення до фахового самовдосконалення; сприяння зростанню творчого потенціалу студентів під час проведення науково-педагогічних досліджень, вивчення кращого досвіду роботи вихователів дітей дошкільного віку [6, 140].

У процесі проходження різних видів педагогічної практики (практики в групах дітей раннього віку, літньої педагогічної практики, практики в групах дітей дошкільного віку) у студентів формуються вміння: діагностувати рівні розвитку дітей, сформованості психічних процесів, різних видів діяльності; ураховувати результати діагностики в навчально-виховній, оздоровчо-профілактичній роботі, планувати її; створювати навчально-розвивальне, предметно-ігрове, мовленнєве середовище в закладах освіти; організовувати ігрову діяльність дітей як засіб їх розвитку та виховання; забезпечувати всебічний гармонійний розвиток дитини; здійснювати педагогічний процес у закладах освіти; вести контроль за ефективністю навчально-виховного процесу, коригувати його; проводити просвітницьку діяльність серед батьків.

Під час проходження педагогічної практики студенти можуть з'ясувати для себе, наскільки правильно вони обрали сферу своєї майбутньої професійної діяльності, побачити протиріччя між існуючим і необхідним запасом знань, умінь та навичок для її ефективного використання. На практиці педагогічна діяльність студентів удосконалюється за допомогою змістовного фактичного матеріалу, результативне освоєння якого можливе лише за умови живих вражень і спостережень.

Практика допомагає реально сформувавши в умовах природного педагогічного процесу методичну рефлексію, коли для вихователя предметом його роздумів стають засоби і методи власної педагогічної діяльності, процеси вироблення і ухвалення педагогічних рішень. Аналіз власної діяльності допомагає практикантові усвідомити труднощі, що виникають у нього в роботі, і знайти вірні шляхи їх подолання.

Організація педагогічної практики базується на виконанні завдань програми практики, а також забезпечує реалізацію індивідуального підходу до кожного студента як до унікальної особистості, дбайливо і обережно, цілеспрямовано і послідовно розкриваючи у ньому сильні особистісні і професійні сторони та допомагаючи виявити і долати слабкі. Забезпечення особистісно орієнтованого, комплексного, безперервного і творчого характеру підготовки кожного студента з різним рівнем сформованості професійних умінь і навичок, безперечно, впливає на підвищення якості професійної підготовки кожного студента. Тому провідною ідеєю педагогічної практики є розвиток індивідуальних творчих здібностей майбутніх вихователів дітей дошкільного віку, становлення індивідуального стилю їхньої педагогічної діяльності [8, 64].

Іншою ідеєю педагогічної практики є програмовано-варіативний підхід, який, з одного боку, передбачає опанування обов'язкових для усіх студентів знань, умінь, навичок; включення практикантів в обов'язкові види педагогічної діяльності, а з іншої – припускає варіацію змісту і форм діяльності, завдань, проєктів, що пропонуються студентам на вибір з урахуванням рівня їх професійної спрямованості, загальноосвітньої і професійної підготовки, індивідуальних особливостей. Обов'язковою умовою є добровільний вибір видів діяльності студентом.

Під час практики також необхідним видається забезпечення комплексного характеру практики, що означає здійснення міжпредметних зв'язків між філософією, фізіологією, психологією педагогікою, методиками дошкільної освіти, взаємозв'язок теоретичної підготовки і практичної роботи, поєднання різних видів діяльності студентів у дошкільному навчальному закладі щодо опанування системи професійних ролей.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Під час проходження практики студенти інтенсифікують процес самоосвіти і самовиховання, підвищують рівень професійної готовності; синтезують педагогічне знання з практичною діяльністю. Діяльність студентів-практикантів у період практики є аналогом професійної діяльності вихователя, адекватна її змісту і структурі й організовується в реальних умовах дошкільного навчального закладу. Вона характеризується розмаїттям взаємостосунків з дітьми, їх батьками, вихователями, адміністрацією ДНЗ, що робить її однією з найбільш складних форм професійної підготовки.

Вбачаємо в дослідженні необхідність підкреслення ролі методиста-керівника педагогічної практики у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти, у виокремленні умов встановлення партнерських стосунків між ними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л. Пріоритети в підготовці педагогів дошкільного профілю / Л. Артемова // Дошкільне виховання. – 2002. – № 2. – С. 7 – 9.
2. Бессараб Н.С. Вихователь освітнього закладу нового типу як особистість / Н.С. Бессараб // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / за ред. В.О. Зайчука. – К., 1997. – Вип. 19. – С. 107 – 111.
3. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку : становлення фахівця в умовах навчання : монографія / Г.В. Беленька. – К. : Світоч, 2006. – 304 с.
4. Гузій Н.В. Основи педагогічного професіоналізму : навч. посіб. / Н.В. Гузій. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. – 155 с.
5. Машкіна Л.А. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вихователів дітей дошкільного віку : навчальна програма та методичні рекомендації щодо її реалізації / Л.А. Машкіна. – Хмельницький : Вид-во ХГПІ, 2002. – 58 с.
6. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України: Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1999 р. № 93 // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Випуск 1. – К., 1994. – С. 139 – 153.
7. Пономарьова Г.Ф. Акмеологічне проектування процесу формування професійної компетентності вихователя дошкільного навчального закладу : навч. посіб. для студ. напряму підготовки 6.010101 Дошкіль-

на освіта і 7.01010101 Дошкільна освіта / Г.Ф. Пономарьова, Х.А. Шапаренко, С.В. Пехарева; комун. закл. «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків : Вид-во Стиль-издат, 2011. – 166 с.

8. Рибалко Л.С. Методологічно-теоретичні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя (акмеологічний аспект) : монографія / Л.С. Рибалко. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2007. – 442 с.

УДК 614.253.5:614.23

САМОСТІЙНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА ПРОФЕСІЙНА ЯКІСТЬ У СИСТЕМІ ВИМОГ ДО МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ СЕРЕДНЬОЇ ЛАНКИ

Коваленко О.О.

*КЗОЗ «Куп'янський медичний коледж
імені Марії Шкарлетової»*

У статті висвітлено специфіку сестринської справи в Україні; схарактеризовано функції медичного персоналу середньої ланки в умовах реформування національної системи охорони здоров'я; розкрито місце і роль самостійності як особистісної і професійної якості у системі вимог до медичних сестер.

Ключові слова: самостійність, якість, медична сестра, сестринська справа.

САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ВАЖНОЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ КАЧЕСТВО В СИСТЕМЕ ТРЕБОВАНИЙ К МЕДИЦИНСКОМУ ПЕРСОНАЛУ СРЕДНЕНО ЗВЕНА

Коваленко Е.О.

В статье освещена специфика сестринского дела в Украине; дана характеристика функций медицинского персонала среднего звена в условиях реформирования национальной системы здравоохранения;